

23 DECEMBER 2012 – VIERDE ZONDAG VAN DE ADVENT

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

— Jean BASTIAENS —

Vrouwen maken een nieuw begin

DE VORIGE ZONDAGEN STONDEN JOHANNES DE DOPER en zijn gezagvol optreden onder het volk centraal. Vandaag zijn het vrouwen die aan het woord komen. We komen meteen terecht in een ander woordenveld: er is sprake van zegen, van een schoot die zwanger is, er is sprake van vreugde en zaligheid. Kortom, we staan voor een nieuwe episode, want nieuw leven kondigt zich aan.

De eerste lezing uit het boek Micha spreekt van een nieuw begin. En ook dit begin heeft met baren van doen. GOD zal zijn volk herstellen, maar deze redding komt uit onverwachte hoek. Weliswaar komt de nieuwe telg die GOD over zijn volk zal aanstellen, uit Juda, maar dan wel uit een van de meest onbeduidende plaatsjes in Juda: uit Betlehem in het gebied van Efrata. Je moet ver teruggaan in de tijd, tot de „tronk van Isai” (Jesaja 11, 1), om te weten dat deze telg moet heersen over Israël. Deze telg zal een „zoon van David” zijn. Het is inderdaad al eeuwen geleden dat een koning als David het herdersambt uitoefende over zijn volk. Na Salomo, de zoon en opvolger van David, valt het rijk uiteen en valt er niet bijster veel goeds te vertellen over de koningen, noch over die van het Noordrijk, noch over die van het Zuidrijk. Maar de ‘vervlogen dagen’ keren weer en een moeder zal een kind baren dat door de kracht van de HEER het verdeelde Israël weer samenbrengt. De macht van deze koningszoon zal zich uitstrekken „tot aan de uiteinden van de aarde”. Hij zal eindelijk weer veiligheid garanderen voor de bewoners van het land. De belofte sluit af met de garantie dat deze herder „een man van vrede” zal zijn, een „vredevorst” (Jesaja 9, 5). Een geteisterd volk klinkt die boodschap als muziek in de oren.

Vandaag, op de vierde adventszondag, horen we deze oude belofte opnieuw. En wanneer de lezing uit Micha gekoppeld wordt aan het evangelie van Lucas, beseffen we dat we met de ontmoeting van twee vrouwen getuige zijn van de vervulling van een eeuwenoude droom. Die droom heeft te maken met een volk en een land. Die droom gaat over vrede en veiligheid, over leiderschap dat ontleend is aan „de macht en de verheven naam van de HEER”. Wie zal die herder zijn en hoe zal hij zijn taak uitoefenen?

De evangelielezing vraagt erom gevisualiseerd te worden. We moeten deze bijzondere ontmoeting tussen de twee vrouwen voor ogen zien te krijgen. Het begint met Maria die, na de wonderbaarlijke ontmoeting met de engel, meteen haar huis in Nazareth verlaat en op weg gaat naar Elisabet, haar verwante. Elisabet was onvruchtbaar, zoals Sara. En zoals Sara zal zij op hoge leeftijd een kind baren, een kind van de belofte. Maria reist „met spoed”, ze kan niet wachten op wat zich heeft aangekondigd als het begin van een nieuw tijdperk.

Wanneer Maria het huis binnengaat en Elisabet begroet, wordt Elisabet gewaar dat het kind in haar schoot de groet beantwoordt. En zij beseft, overweldigd door de heilige Geest, dat haar kind het nieuwe leven begroet dat zich verbergt in de schoot van Maria. Een grote helderheid grijpt Elisabet aan en zij zal Maria drievoudig zegenen.

De eerste zegen betreft Maria zelf: „Gij zijt gezegend onder de vrouwen.” Het betekent: meer dan alle vrouwen die ooit gezegend zijn, ben jij gezegend. Dezelfde zegen spreuk werd ooit gezegd tot Judith (Judith 13, 18), een sterke vrouw die Judea zou redden uit de klauwen van een tiran en zijn leger. Judith op haar beurt is weer gelinkt aan de profetes Deborah en haar strijdmakker Jaël, een niet-Joodse vrouw. En het overwinningsslied van Judith (hoofdstuk 16) plaatst haar eveneens op één lijn met Mirjam en Deborah, die op cruciale momenten in de geschiedenis van Israël een zegelied mochten aanheffen. Ook Maria zal later haar vreugdelied zingen, dat we kennen als het Magnificat en dat helemaal parallel staat met het lied van Hanna, de moeder van Samuël. Kortom, Maria en Elisabet staan in de traditie van een netwerk van vrouwen die de geschiedenis een wending hebben gegeven.

De tweede zegenbede betreft Jezus, „de vrucht van haar schoot”. Jezus betekent ‘GOD brengt redding’ en juist dat is hier aan de orde. De derde zegenbede betreft het geloof van Maria, die door haar ja-woord een nieuw begin heeft mogelijk gemaakt.

Wie de lezingen tot zich laat doordringen, kan niet anders dan deelgenoot worden van de vreugde van de vrouwen. GOD bereidt een feest voor zijn volk.

EERSTE LEZING

MICHA 5, 1-4a

Dit zegt de Heer: „Gij, Betlehem Efrata, het kleinste onder Juda’s geslachten, uit u zal geboren worden Hij die over Israël moet heersen. In het verre verleden ligt zijn oorsprong, in lang vervlogen dagen.” Daarom zal de Heer hen niet langer overlaten aan hun lot dan tot de tijd dat de moeder haar kind gebaard heeft. Dan komt de rest van zijn broeders weer samen met de zonen van Israël. Dan neemt Hij de macht in handen en zal hen hoeden door de kracht van de Heer, door de verheven Naam van de Heer zijn God.

In veiligheid zullen zij wonen, omdat zijn macht zal reiken tot aan de uiteinden der aarde. Hij zal een man van vrede zijn.

TWEDE LEZING

BRIEF AAN DE HEBREEEN 10, 5-10

Broeders en zusters,

Als Christus in de wereld komt, zegt Hij tot de Vader: „Slachtoffers en gaven hebt Gij niet gewild, maar Gij hebt Mij een lichaam bereid. Brandoffers en zoenoffers konden U niet behagen. Toen zei Ik: ‘Hier ben Ik. Zoals er in de boekrol over Mij geschreven staat: ‘Ik ben gekomen, God, om uw wil te doen.’”

Eerst zegt Hij dus: Slachtoffers en gaven, brandoffers en zoenoffers hebt Gij niet gewild, die konden U niet behagen, hoewel de wet voorschrijft dat ze gebracht moeten worden.

En dan zegt Hij: Hier ben Ik, Ik ben gekomen om uw wil te doen. Hij schaft dus het eerste af om het tweede te laten gelden. Door die wil zijn wij geheiligd, eens en voor altijd, door het offer van het lichaam van Jezus Christus.

EVANGELIE

LUCAS 1, 39-45

In die dagen reisde Maria met spoed naar het bergland, naar een stad in Juda. Zij ging het huis van Zacharias binnen en groette Elisabet.

Zodra Elisabet de groet van Maria hoorde, sprong het kind op in haar schoot. Elisabet werd vervuld met de heilige Geest en riep met luide stem:

„Gij zijt gezegend onder de vrouwen en gezegend is de vrucht van uw schoot. Waaraan heb ik het te danken dat de moeder van mijn Heer naar mij toe komt? Zie, zodra ik uw groet hoorde sprong het kind van vreugde op in mijn schoot. Zalig zij die geloofd heeft dat tot vervulling zal komen wat haar vanwege de Heer gezegd is.”

Schriftlezingen © Katholieke Bijbelstichting 's Hertogenbosch, www.bijbel.net

LEZINGEN DOOR DE WEEK | Maandag 24 december: Tweede Boek Samuël 7, 1-5.8b-12.14a-16 en Lucas 1, 67-79 • Dinsdag 25 december (Kerstmis, Geboorte van de Heer – Kerstnacht) Jesaja 9, 1-3.5-6 — Brief aan Titus 2, 11-14 — Lucas 2, 1-14 • (Kerstdag) Jesaja 52, 7-10 — Brief aan de Hebreënen 1, 1-6 — Johannes 1, 1-18 of 1-5.9-14 • Woensdag 26 december: Handelingen der Apostelen 6, 8-10; 7, 54-60 en Matteüs 10, 17-22 • Donderdag 27 december: Eerste Brief van Johannes 1, 1-4 en Johannes 20, 2-8 • Vrijdag 28 december: Eerste Brief van Johannes 1, 5 — 2, 2 en Matteüs 2, 13-18 • Zaterdag 29 december: Eerste Brief van Johannes 2, 3-11 en Lu-

cas 2, 22-35 • Zondag 30 december (Heilige Familie. Jezus, Maria en Jozef) Eerste Boek Samuel 1, 20-22.24-28 of Wijsheid van Jezus Sirach 3, 2-6.12-14 — Eerste Brief van Johannes 3, 1-2.21-24 of Brief aan de Kolossenzen 3, 12-21 — Lucas 2, 41-52.

EUCHARISTIE OP RADIO | 23 december, 10 uur, VRT Radio 1: vanuit de Sint-Catharinaparochie in Hasselt.

EUCHARISTIE OP TV | 23 december, 10.30 uur, RKK via Nederland 2: vanuit de parochie Sint-Petrus Banden in Venray in Nederlands Limburg.

KERSTMIS OP RADIO | 24 december, 00 uur (!), VRT Radio 1: middernachtmis vanuit de Gentse Sint-Baafskathedraal.

KERSTMIS OP TV | 24 december, 00 uur (!), VRT één: kerstnacht in Eurovisie vanuit de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal in Parijs.

KERSTMIS OP RADIO | 25 december, 10 uur, VRT Radio 1: vanuit de Sint-Salvatorokathedraal in Brugge.

KERSTMIS OP TV | 25 december, 11 uur (!), VRT één: kerstdag in Eurovisie vanuit de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal in Parijs. Om 12 uur gevolgd door de pauselijke kerstboodschap en zegen Urbi et orbi vanuit Rome.